

La cultura balear a Nova York

L'Institut d'Estudis Baleàrics porta la cultura balear a Nova York en una sèrie d'actes que se celebraran el mes de febrer.

Entre el 12 i 16 de febrer se celebrarà la primera Setmana Cultural de les Illes Balears a Nova York, organitzada per l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB), dirigit per Gabriel Janer Manila. Serà la primera vegada que l'IEB realitza uns actes de promoció exterior de la cultura pròpia d'aquesta magnitud. Val a dir que l'Institut, com a ens de promoció exterior cultural, va néixer fa tres anys. Quan el Govern català –de PSC-PSOE, ERC i IC–, encapçalat per Pasqual Maragall, i el balear –del PP–, en mans de Jaume Matas, acordaren a Palma la dissolució

de l'Institut Ramon Llull (vegeu requadre) com a ens comú per a la projecció global de la cultura catalana. En aquesta trajectòria tan curta, l'IEB havia celebrat actes esporàdics fora de les Illes, com l'assistència a fires internacionals –la del Llibre a Frankfurt–, presentacions d'actes concrets de caire cultural a Madrid –una reedició recent de les obres de Llorenç Villalonga–, entre uns pocs exemples més. La Setmana Cultural a Amèrica esdevé la seva gran aposta exterior, una mena de *posada de llarg* del jove institut cultural balear.

L'acord IEB-IRL, encara pendent

El passat octubre, just després de finalitzar la Fira de Frankfurt, el director de l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB), Gabriel Janer Manila, anuncià un "acord immediat" entre l'IEB i l'Institut Ramon Llull (IRL), de Catalunya, per anar junts a l'edició 2007 d'aquesta fira internacional del llibre. També deixava entendre que es podrien establir col·laboracions d'altres menes. Com és conegut, l'IRL fou creat conjuntament pels governs català de Jordi Pujol (CiU) i balear de Francesc Antich (PSOE, en coalició amb PSM, EU-Verds i amb el suport d'UM), per promoure la cultura única. Va ser liquidat pels executius de Pasqual Maragall (PSC-PSOE en aliança amb ERC i IC) i de Jaume Matas (PP) fa tres anys. L'anunci de Janer Manila volia recuperar una part del projecte que els dos governs trencaren. Doncs bé, passats tres mesos l'acord encara espera.

Segons ha pogut saber aquest setmanari el conveni anunciat s'ha redactat i únicament li falta superar la –diguem-ne– part política. Cal que els dos governs es posin d'acord en el rang que li volen donar –estricte acord menor entre els dos instituts o bé un conveni entre els executius– i que trobin el moment adequat per signar-lo. Tanmateix el temps passa i no s'acaba de concretar. Abans de les eleccions catalanes de l'1 de novembre passat, el conveni ja estava enllestí. Però la convocatòria a les urnes degué aconsellar ajornar la signatura. Llavors, el canvi de titulars de les conselleries i el pas de l'IRL a la vicepresidència de Carod Rovira és de suposar que també ajudà a ajornar la passa final. Tampoc no es pot descartar que la proximitat electoral a Balears hagi actuat d'igual manera. En qualsevol cas tot és a punt perquè els dos governs, quan vulguin, concretin legalment allò que tècnicament ja està acordat –fins i tot pres-supostàriament– i comencin a col·laborar en la projecció comuna de la mateixa cultura, després de tres anys d'actuar d'esquenes.

Balears a Nova York. La Setmana de la Cultura balear començarà el 12 de febrer a les 18 hores –en horari local– quan el conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, Francesc Fiol, la inauguri a la llibreria Lectorum de la ciutat americana. Fiol donarà pas al director de l'Institut, Janer Manila, el qual presentarà la revista de literatura infantil i juvenil *Ooohée*, que edita el mateix Institut. La llibreria referida és propietat de l'empresa distribuïdora més important de literatura espanyola que hi ha als Estats Units. El motiu de començar la setmana en aquest indret, doncs, és obvi: els directius de l'IEB s'hi reuniran amb els executius de la gran distribuïdora literària per tal d'arribar a un acord –que sembla fet– pel qual l'empresa nord-americana garanteix la distribució de llibres de literatura de Balears a Nova York i a altres punts dels Estats Units.

A partir de la inauguració se succeiran actes diversos. El dia 13 es presentarà a l'Hotel Roger Smith el poemari *Elegies*, de Joan Alcover. La presentació anirà a càrrec de Kristine Doll, especialista en autors balears en català. En finalitzar l'acte s'inaugurarà una exposició de fotografia de l'artista Miquel Salom. El mateix dia, a l'auditori del centre King Juan Carlos I de la Universitat de Nova York es projectaran vint curtsmetratges realitzats en el si del prestigiós màster d'Animació per Ordinador de la UIB (Universitat de les Illes Balears). La selecció ha anat a cura del director del màster, el professor Juan Montes de Oca. Cada peça es passarà en versió original amb subtítols en anglès. La projecció s'inclourà en un cicle de cine espanyol que la Universitat de Nova York exhibirà aleshores.

El 14 de febrer se celebrarà un concert a la Foundation For Iberian Music a càrrec de la soprano Maia Planas acompanyada de Sergi Cuenca al piano. Cantarà les peces del disc *Geografies de l'ànima*, que ha musicat Antoni Parera Fons amb lletra dels poemes de Miquel Costa i Llobera i de Joan Alcover.

El conseller d'Educació i Cultura del Govern balear, Francesc Fiol, obrirà la Setmana Cultural Balear a Nova York el proper 12 de setembre.

L'endemà arribarà el moment per al debat literari. "Escriure en una illa, escriure aïllats" serà el motiu de la taula rodona en què participaran Baltasar Porcel, Carme Riera, Sebastià Alzamora i Ricard Glissant, poeta i assagista nascut a la Martinica que ha escrit sovint sobre la creació literària en una illa. El mateix dia se celebrarà a la Universitat de Brown una lectura poètica a càrrec de Miquel Cardell i Pons Ponç que recitaran una selecció de les seves obres. Així mateix, aquest recital de poesia es repetirà l'endemà amb una nova aportació: el recital que Melcion Mateu farà de versos d'autors balears des de Ramon Llull fins al present.

A més d'altres activitats, també l'organització té previst exhibir una mostra dels llibres dels autors més importants de les Illes, així com mostres de la producció de totes les editorials balears. Serà a la biblioteca de l'Institut Cervantes a Nova York i restarà oberta durant tota la Setmana Cultural.

Miquel Payeras

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Carlemany

El poble el va fer sant i el tenia per sant. I, la santa mare església també celebrava la seua festa. El 28 de gener de cada any el breviari de la catedral de Girona disposava un ofici propi, una missa especial decretada pel bisbe Montedron el 1345, amb la qual se solemnitzava la diada de sant Carlemany, l'emperador de la barba florida. Sembla que fou canonitzat per la força de l'emperador Frederic Barbaroja front a la debilitat del papa Pasqual III. Però, poc li durà la beata glòria; un més rigorós Sixt IV se n'adonà el 1484 del vessant bandarra i disbauxat del gegant sobirà dels francs i va suprimir, amb gran desconhort dels fidels devots, el culte "urbi et orbi". En tot el món, sí, menys en el seu poble, Aquisgrà, i en la nostra Girona. De fet, a la seu gironina continuaren les litúrgies, els panegírics i les encensades fins a temps moderns.

A ulls d'un poble sense els viàtics i els auxi-

EL TEMPS

lis de la seguretat social, era un eficaç i diligent mitjancer per a cecs, coixos, mesells i esguerrats. De tot Catalunya acudien a implorar els favors d'aquest violent sant apòcrif davant de la seua imatge, venerada a la capella dels Màrtirs, fins que l'any 1883 fou traslladada al museu capitular. Aquesta majestuosa escultura de 1345, coronada i ben dotada de llarga espasa i breu punyilet, d'alabastre policromat, amb la seua "ufanosa barba que es descabdella en sinuosos rínxols", atribuïda al mestre Aloi o a Jaume Cascalls, és una de les peces més importants del gòtic català i se suposa que representa el rei Pere III el Cerimoniós. I, al llarg d'anys i segles ha estat adorada com a un procurador celestial i com a sacralització dels orígens, del primerenc embrió de la nostra nació al si d'una retrobada cultura clàssica. Per això, "Carlemany i el rei En Jaume/ són tots dos en paradís;/ l'un és blanc com les congestes, /l'altre ros com el matí."